

ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

10
ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ
ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

10
ΟΡΕΙΝΕΣ
ΕΞΟΡΜΗΣΕΙΣ
ΜΕ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ

ΑΝΔΡΕΑΣ
ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
«ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ
ΔΕΞΙΑ
Ή ΑΡΙΣΤΕΡΑ,
ΠΑΡΑ ΜΟΝΟ
ΤΟ ΣΩΣΤΟ»

Ο πρόεδρος του Ιδρύματος
Σταύρος Νιάρχος μιλάει
στη LiFO

Η **ANNA**
ΛΟΝΤΟΥ
ΕΙΝΑΙ Η
ΑΘΗΝΑΙΑ
ΤΗΣ
ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

ΟΛΗ Η ΕΛΛΑΔΑ ΔΙΑΒΑΖΕΙ **LiFO.gr**

6.231.065 Unique Visitors

Ιανουάριος 2020,
στοιχεία Google Analytics

ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ. ΑΛΛΑ ΜΕ ΠΟΙΟΤΗΤΑ

No1

στην έντυπη
έκδοση
Πηγή: Focus Bari

**Κύριε
Δρακόπουλε,
έχουν νόημα οι
ιδεολογίες
σήμερα;**

Δεν

**υπάρχει δεξιά ή
αριστερά, παρά
μόνο το σωστό:**

**να υπηρετείς
το δημόσιο**

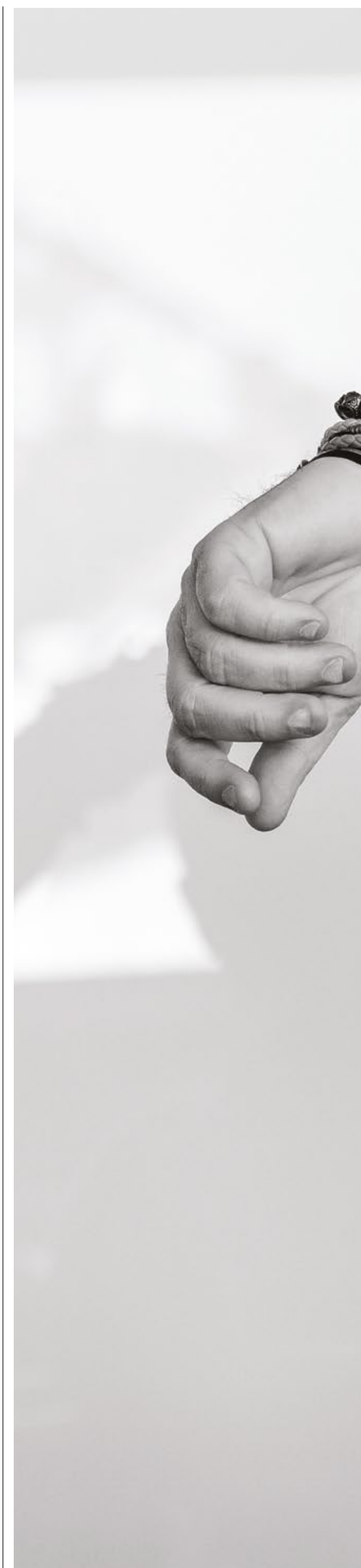
συμφέρον και

**το κοινό
καλό.**

**ΑΝΔΡΕΑΣ
ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ**

**ΑΠΟ ΤΟΝ
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟ**

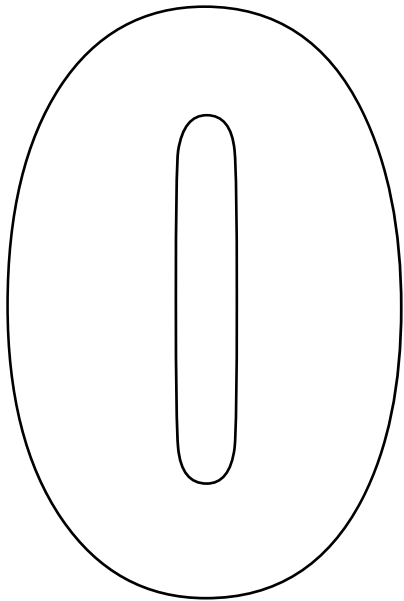
ΦΩΤΟ: ΠΑΡΙΣ ΤΑΒΙΤΙΑΝ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ
- ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ
ΦΟΡΕΩΝ

Πρέπει να
πορευόμαστε όλοι
μαζί. Τα παγκόσμια
προβλήματα είναι
πλέον πολυσύνθετα. Η
ιδιωτική φιλανθρωπία
δεν είναι δυνατόν να
υποκαταστήσει τον
δημόσιο τομέα.

Πόσες λέξεις υπάρχουν για να εκφράσουν στα ελληνικά τη λέξη «μέσον»: «κονέ», «βύσμα», «δόντι». Αυτό περιγράφει με τον καλύτερο τρόπο την έννοια του «βαθέος κράτους».

Ανδρέας Δρακόπουλος είναι πρόεδρος του κοινωφελούς Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ), το οποίο ιδρύθηκε το 1996, μετά τον θάνατο του θείου του, Σταύρου Νιάρχου.

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αθήνα, αποφοίτησε από το Κολέγιο Αθηνών και στη συνέχεια σπούδασε στη Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων Wharton του Πανεπιστημίου της Πενσυλβάνιας, απ' όπου αποφοίτησε με Bachelor of Science στις Οικονομικές Επιστήμες. Σήμερα ζει στη Νέα Υόρκη.

Στη διάρκεια μιας σύντομης επίσκεψής του στην Ελλάδα συναντηθήκαμε στο κέντρο της Αθήνας και στις σύγχρονες εγκαταστάσεις του iMEDD, του μη κερδοσκοπικού οργανισμού που ιδρύθηκε με αποκλειστική δωρεά του ΙΣΝ. Της συνομιλίας μας είχαν προηγηθεί δύο μεγάλες εκδηλώσεις για την υγεία και τον πολιτισμό, για την έκβαση των οποίων ο κ. Δρακόπουλος εξέφρασε την απόλυτη ικανοποίησή του. Μάλιστα, λίγο προτού ξεκινήσουμε τη συζήτησή μας, αναφέρθηκε ενδελεχώς στη μακρά διαδρομή του ιδρύματος, καθώς και στις πιο σημαντικές δωρεές.

Όση ώρα συνομιλούμε, αντιλαμβάνομαι ότι έχω μπροστά μου μια αντισυμβατική προσωπικότητα. Έχει έρθει ντυμένος απλά και λιτά, εκφράζεται ανοιχτά, χωρίς παρωπίδες και με λόγο χειμαρρώδη για όσα τον ενοχλούν. Διαθέτει ιδιαίτερη αίσθηση του χιούμορ, είναι ευχάριστος και επικοινωνιακός. Είναι ένας άνθρωπος που απαντά με ειλικρίνεια σε κάθε ερώτηση, ακόμη και όταν κρίνει ότι θα δυσαρεστήσει πολλούς.

Αισθάνεται πολύ περήφανος που είναι Έλληνας, αγαπά τον Καβάφη και τον Μάρτιν Λούθερ Κινγκ και πιστεύει πολύ στη δύναμη των νέων ανθρώπων. Στην εφ' όλης της ύλης συνέντευξη που παραχώρησε στη LiFO μίλησε για το ίδρυμα, τις δωρεές, την κρίση, την πολιτική, το προσφυγικό, την Πρωτοβουλία 2021, τους νέους, τα social media, την ευτυχία, για το τι θυμάται πιο έντονα από τον θείο του αλλά και για το τι θεωρεί σημαντικό στη ζωή.

— **Ποιος ήταν ο σκοπός των δύο εκδηλώσεων αυτής της εβδομάδας;** Από το 1996, οπότε ξεκινήσαμε, δίνουμε σημασία στο έργο μας. Σκοπός μας είναι να συνεισφέρουμε όσο μπορούμε ώστε το κράτος να προσφέρει καλύτερες υπηρεσίες για μια καλύτερη ζωή. Επομένως, η διαφορά μεταξύ διαφήμισης και αναγνώρισης είναι πολύ λεπτή. Κατά το παρελθόν, πολλές φορές, δεν ξέραμε πώς να γνωστοποιήσουμε τη φιλανθρωπική μας δραστηριότητα. Ίσως επειδή εξουσίαζε ένα κατεστημένο στο οποίο δεν άρεσε αυτό που ξεκινήσαμε και χαλάγαμε την πιάτσα. Έκτοτε, με το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ) πραγματοποιήθηκε ένα μεγάλο βήμα όσον αφορά τους σχεδιασμούς μας, παρότι αρκετοί μπερδεύουν το ίδρυμα με το Κέντρο Πολιτισμού. Ξέρετε, στην Ελλάδα, πολύ συχνά, η φιλανθρωπία εκλαμβάνεται ως μια ενέργεια με την οποία είτε θέλεις κάτι να αποκρύψεις είτε να επωφεληθείς. Συνεπώς, αυτές οι δύο εκδηλώσεις για την υγεία και τον πολιτισμό ήρθαν να αναδείξουν πως το ίδρυμα στηρίζει έμπρακτα προγράμματα που συμβάλλουν στη συνεργασία φορέων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα ως αποτελεσματικά μέσα υποστήριξης του κοινού καλού.

— **Δεν θεωρείτε ότι μερικές φορές χάνεται το πραγματικό νόημα αυτών των δωρεών, με την έννοια ότι τον πολίτη δεν τον ενδιαφέρουν τα ποσά αλλά το αποτέλεσμα;** Αναμφίβολα, το ποσό των χρημάτων είναι εκείνο που αποτυπώνει το μέγεθος. Θα μπορούσαμε να έχουμε συμμετάσχει κι εμείς ως ίδρυμα σε μια λογική επικοινωνιακής διαχείρισης. Για παράδειγμα, η πρωτοβουλία για την υγεία ξεπερνά συνολικά τα 400 εκατομμύρια. Επειδή, όμως, συνηθίζουμε όλοι να είμαστε λίγο μπλαζέ, επιλέγουμε να δίνουμε βάρος και να προβάλλουμε τα χρηματικά ποσά, επειδή αυτός είναι ο μοναδικός τρόπος αφενός να προσελκύσεις το ενδιαφέρον των πολιτών και αφετέρου να μάθει το ουσιαστικό περιεχόμενο αλλά και το αποτέλεσμα αυτών των δωρεών.

— **Είναι μονόδρομος η συνεργασία του κράτους με τους ιδιωτικούς φορείς;** Προφανώς. Το παράδειγμα του Κέντρου Πολιτισμού είναι ενδεικτικό. Το ίδρυμα ανέλαβε το συνολικό κόστος κατασκευής και εξοπλισμού του ΚΠΙΣΝ και την παράδοσή του στο ελληνικό Δημόσιο μετά την ολοκλήρωσή του. Μάλιστα, συνεχίζουμε να το στηρίζουμε με κάθε τρόπο, προσφέροντας σημαντικές δωρεές. Σχεδόν σε κανένα μέρος του κόσμου δεν μπορεί πλέον το κράτος να λειτουργήσει αυτόνομα και χωρίς τη συμβολή των ιδιωτικών φορέων. Εμείς, όπως έχω τονίσει επανειλημμένως, δεν αναπληρώνουμε αλλά συμπληρώνουμε. Επίσης, δεν θέλουμε, και να θέλαμε, δεν μπορούμε, και να μπορούσαμε, δεν θα 'πρεπε.

— **Μπορούν τα κοινωνικά προβλήματα να λυθούν μέσω της φιλανθρωπίας;** Και βέβαια όχι, αλλά γιατί να είμαστε αρνητικοί; Ανήκω σε εκείνους που πιστεύουν ότι πρέπει να πορευόμαστε όλοι μαζί. Τα παγκόσμια προβλήματα είναι πλέον πολυσύνθετα. Η ιδιωτική φιλανθρωπία δεν είναι δυνατόν να υποκαταστήσει τον δημόσιο τομέα, ωστόσο η στήριξη από τους φιλανθρωπικούς οργανισμούς μπορεί να λειτουργεί συμπληρωματικά ως προς το έργο του, προκειμένου να επιφέρει τα κατάλληλα

αποτελέσματα που θα συνεισφέρουν στη δημιουργία μιας καλύτερης κοινωνίας για όλους. Μεταφορικά μιλώντας, θα έλεγα ότι η φιλανθρωπία αποτελεί το τρίτο πόδι ανάμεσα στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα. Αναλογιστείτε ότι στη διάρκεια κατασκευής του ΚΠΙΣΝ συνεργαστήκαμε με επτά κυβερνήσεις. Επιπλέον, εμείς δεν ζητάμε τίποτα κι αυτή είναι η δύναμή μας. Ωστόσο, στη χώρα μας φαίνεται αξιοπερίεργο όταν δεν εποφθαλμιές κάτι, με αποτέλεσμα να μην ξέρουν πώς να σου συμπεριφερθούν. Το μόνο στο οποίο είμαστε αμετακίνητοι –και αρκετές φορές παρεξηγείται ως ένδειξη αλαζονείας– είναι η αυστηρή μας θέση ώστε να ελέγχουμε αν πραγματοποιούνται σωστά αυτά τα οποία χρηματοδοτούμε κι έχουν ως επίκεντρο τον πολίτη.

— **Τρία χρόνια μετά την παράδοσή του στο Δημόσιο, είδε την επισκεψιμότητά του να φτάνει στα 6,3 εκατομμύρια το 2019, έναντι 5,3 εκατομμυρίων το 2018 και 3,1 εκατομμυρίων το 2017. Τι σηματοδότησε για την ελληνική κοινωνία το Κέντρο Πολιτισμού;** Σίγουρα ξεπέρασε κατά πολύ τις προσδοκίες μας, αλλά ήταν ένα στοίχημα που κερδήθηκε. Το ΚΠΙΣΝ συγκαταλέγεται στα σημαντικότερα πολιτιστικά και εκπαιδευτικά έργα που έχουν υλοποιηθεί ποτέ στη χώρα. Αρχικά, επικράτησαν αντιρρήσεις και αμφιβολίες για την αποτελεσματικότητά του, αλλά ο κόσμος το αγάλισε και, κυρίως, το σεβάστηκε. Το ασύγκριτο πλεονέκτημά του είναι ότι διαθέτει ένα φάσμα δραστηριοτήτων που είναι άκρως ελκυστικό. Προσωπικά, αν ζούσα στην Αθήνα, θα το επισκεπτόμουν καθημερινά.

— **Στην πρωτοβουλία για τον πολιτισμό είπατε: «Πολιτισμός είναι η μόνιμη έκθεση στην Πινακοθήκη αλλά και η διασκευή του Χατζιδάκι σε heavy metal στη σκηνή της Λυρικής».** Για εμάς είναι προτεραιότητα να δίνουμε φωνή στους νέους. Σήμερα, δυστυχώς, δεν τους ακούμε. Πολιτισμός δεν είναι μόνο οι συντελεστές και εμπνευστές οργανισμών αλλά και άνθρωποι σαν τον Κίμωνα, τον μαθητή του Μουσικού Σχολείου Παλλήνης, ο οποίος, γράφοντας πριν από πέντε χρόνια τις εντυπώσεις του στο βιβλίο επισκεπτών του ΚΠΙΣΝ, έδωσε την αφορμή για να ξεκινήσει η δωρεά στα μουσικά σχολεία στην Ελλάδα. Είναι ο Γιώργος και ο Παντελής, που μετά τη συμμετοχή τους στο μαθητικό μουσικό φεστιβάλ Schoolwave βρέθηκαν στη σκηνή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής. Είναι ο Βαγγέλης, που μίλησε για τη συμμετοχή του στο αμειβόμενο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης του ΚΠΙΣΝ, δωρεάς ΙΣΝ, το οποίο του άνοιξε νέους ορίζοντες και ευκαιρίες για μια καλή δουλειά. Και είναι ο νέος, όπως είδαμε στο βίντεο της εκδήλωσης, που συμμετείχε εθελοντικά στο Schoolwave, πηγαίνοντας απλώς για να καθαρήσει. Και θέλω να σταθώ σε αυτή την ιστορία. Αυτός ο νεαρός, παρότι δεν κατάφερε να συμμετάσχει όπως θα επιθυμούσε στο φεστιβάλ, βρήκε έναν αλληλέγγυο τρόπο για να συμβάλει. Όπως είπε πολύ εύστοχα: «Μην είσαι μαλάκας στη ζωή σου, να δίνεις». Αυτή η φράση είχε διττή σημασία. Δεν το έβαλε κάτω επειδή δεν ανέβηκε στη σκηνή, αλλά, αντιθέτως, προτίμησε να βοηθήσει τους άλλους με έναν άλλο, πρακτικό τρόπο. Όπως και ο φοιτητής Ιατρικής στην αντίστοιχη εκδήλωση για την υγεία που υποστήριξε απλά και λιτά: «Με τέτοιες πρωτοβουλίες με οδηγείτε να μείνω στην Ελλάδα». Δεν υπήρχε ωραιότερο κλείσιμο. Τι να πεις μετά απ' αυτό...

— **Είναι ώριμη πλέον η ελληνική κοινωνία να δεχτεί έναν νέο να τραγουδά heavy metal στη σκηνή της Λυρικής;** Οι νέοι σήμερα είναι πιο ώριμοι από τους μεγαλύτερους. Το ζήτημα είναι αν μπορεί η κοινωνία όχι μόνο να ακολουθήσει αυτά τα παιδιά αλλά και να εκτιμήσει παρόμοια παραδείγματα. Και επειδή γράφτηκε ότι διήρκεσε πολλές ώρες η συζήτηση για τον πολιτισμό, θέλω να πω ότι όποιος το επιθυμούσε, μπορούσε να φύγει. Δεν με ενοχλεί η κριτική σε καμία περίπτωση. Απλώς δοκίμασαμε ένα καινούργιο format παρουσίας για να συζητήσουμε τη σημασία του πολιτισμού στη ζωή μας. Θεωρώ, λοιπόν, ότι δεν είναι κακό να μακρηγορείς. Αρκεί, φυσικά, να έχεις κάτι να πεις. Δυστυχώς, όμως, στην Ελλάδα πολλοί ενοχλούνται, γιατί έχουμε μάθει να μιλάμε περισσότερο παρά να ακούμε.

— **Πώς εξηγείτε το ότι τα ιδρύματα στη χώρα μας αντιμετωπίζονται καχύποπτα;** Σε γενικό πλαίσιο, δεν έχουν άδικο όσοι εκφράζουν αυτή την άποψη. Για την ακρίβεια, θα έλεγα ότι δεν είναι αβάσιμη αυτή η καχυποψία. Γι' αυτό ως ίδρυμα προσπαθούμε πάρα πολύ να εξασφαλίζουμε όλες τις δικλείδες διαφάνειας και αξιοπιστίας, ώστε να μη δημιουργηθεί η αντίληψη ότι αποσιωπάται κάτι. Ούτε αλάνθαστοι είμαστε, ούτε τέλειοι. Ωστόσο, το ΙΣΝ δεν έχει μετόχους, ούτε και επιχειρηματικές ή εμπορικές δραστηριότητες. Τα περιουσιακά του στοιχεία είναι αφιερωμένα στην κοινωφελή δραστηριότητα, όπως αυτή παράγεται μέσα από τους δεσέρεις προγραμματικούς τομείς του ΙΣΝ: Τέχνες και Πολιτισμός, Παιδεία, Υγεία και Αθλητισμός, και Κοινωνική Πρόνοια.

— **Γίνεται μεγάλη συζήτηση για τις επενδύσεις. Κατά τη γνώμη σας, πώς μπορεί η Ελλάδα να γίνει ελκυστική και να περιοριστούν τα γραφειοκρατικά εμπόδια;** Η Ελλάδα διαθέτει όλα τα εφόδια ώστε να προσελκύσει επενδύσεις. Κι εγώ βρήκα πολλές φορές τοίχους μπροστά μου, αλλά πάντοτε τους έσπρωχνα. Ευτυχώς, επειδή μόνο δίνουμε χωρίς να λαμβάνουμε κάτι, υπάρχουν πολλοί οι οποίοι σε βοηθούν, σκεπτόμενοι το πολιτικό κόστος αν μια δωρεά χαθεί. Αλλά, ολοφάνερα, απαιτείται να γίνουν

Εμείς δεν ζητάμε τίποτα κι αυτή είναι η δύναμή μας. Ωστόσο, στη χώρα μας φαίνεται αξιοπεριεργό όταν δεν εποφθαλμιás κάτι, με αποτέλεσμα να μην ξέρουν πώς να σου συμπερι- φερθούν.

πολλά σημαντικά βήματα, όπως αλλαγές στη νομοθεσία, καθώς και να δημιουργηθούν οι κατάλληλες δομές που θα ευνοήσουν και θα συγκεντρώσουν το ενδιαφέρον των επενδυτών.

— **Έχετε γράψει στο παρελθόν για «μια βαθιά ριζωμένη ασθένεια και σήψη που επωάζονται για ολόκληρες δεκαετίες». Μπορεί να αλλάξει αυτή η νοοτροπία; Πιστεύετε ότι η κρίση ήταν αποτέλεσμα χρεοκοπίας οικονομικής ή ηθικοπολιτικής;** Δυστυχώς, αν αύριο εμφανιζόταν κάποιος και πλήρωνε όλο το δημόσιο χρέος, πιστεύω ότι σε τρία χρόνια θα επιστρέφαμε στα ίδια σκατά που μας οδήγησαν στη χρεοκοπία. Διατηρούμε ακόμα την άποψη ότι είμαστε οι μάγκες που κοροϊδέψαμε τους άλλους, γλιτώσαμε και τα καταφέραμε. Μια ζωή πορευόμαστε λέγοντας ότι «η Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει». Και η Ελλάδα σχεδόν πέθανε, αλλά εμείς δεν καταλάβαμε τίποτα.

— **Δεν μάθαμε κάτι από την κρίση;** Φοβάμαι πως όσοι βρίσκονται στις ηλικίες άνω των 35 ετών περίπου δεν έχουν αντιληφθεί το μέγεθος του προβλήματος. Ξεχωρίζω μόνο τους νέους, οι οποίοι πόνεσαν στην κρίση και μόνον αν αποκτήσουν δύναμη ίσως κάτι σωθεί. Μάλιστα, θα ρίσκαρα να δώσω την τύχη της χώρας στους νέους, παρά την απειρία τους, διότι μόνο έτσι θα σπάσει η αλυσίδα που μας κρατά δέσμους.

— **Είμαστε μια εγωκεντρική κοινωνία;** Είναι μια παγκόσμια τάση αυτή η στροφή προς την ατομικότητα και δεν απασχολεί μόνο την ελληνική κοινωνία. Ως λαός έχουμε πολλά θετικά: είμαστε φιλότιμοι, έξυπνοι, εργατικοί και φιλόξενοι, αλλά αυτά είναι σε ισχύ όταν δεν βρισκόμαστε στην Ελλάδα. Τα έχουμε στο DNA μας, αλλά εντός έδρας κάτι λάθος συμβαίνει και κάπως «χαλάμε» ο ένας τον άλλον. Δεν γνωρίζω πώς μπορεί να διορθωθεί αυτό, ίσως το σκεφτώ αν κάποια στιγμή ασχοληθώ με την πολιτική..

— **Είναι κάτι που θα σας ενδιέφερε;** Θεωρητικά, ναι. Ωστόσο, πρακτικά υπάρχουν δυσκολίες. Ευτυχώς, μέσω του ιδρύματος προσφέρουμε πολύ περισσότερα απ' ό,τι μέσω της πολιτικής, στην οποία ενδημούν βαθιά ριζωμένα προβλήματα. Αναμφισβήτητα, κυριαρχεί ακόμα το «βαθύ» κράτος –το σύστημα–, το οποίο συναποτελείται από χρόνιες νοοτροπίες, παθολογίες και πελατειακές πρακτικές. Ο φθόνος για τους άλλους είναι ένα καρκίνωμα της ψυχής. Σκεφτείτε αυτό που είπε και ο κ. Χρήστος Ιωαννίδης, ο καθηγητής και υπεύθυνος του Schoolwawe, δηλαδή πόσες λέξεις υπάρχουν για να εκφράσουν στα ελληνικά τη λέξη «μέσον»: «κονέ», «βύσμα», «δόντι». Αυτό περιγράφει με τον καλύτερο τρόπο την έννοια του «βαθέως κράτους». Και νομίζω ότι είναι επιτακτική η ανάγκη να στραφούμε στη συλλογικότητα.

— **Είναι μια ευκαιρία το 2021, με τη συμπλήρωση 200 ετών από την Επανάσταση, να κάνουμε έναν αναστοχασμό;** Προσωπικά, κρίνω ότι το παρακάνουμε λίγο. Δεν το λέω τηρώντας αρνητική στάση απέναντι στις εκδηλώσεις αυτές, αλλά πραγματικά δεν έχω κατανοήσει τον κεντρικό στόχο αυτού του εγχειρήματος. Επίσης, θα έλεγα ότι ίσως είναι και λίγο επικίνδυνο, στηριζόμενος στη λογική του τύπου «τι πάμε να κάνουμε;». Να αποδείξουμε τι ακριβώς; Προφανώς, είναι χρήσιμο να θυμόμαστε και να μην ξεχνάμε την Ιστορία μας. Αλλά το θέμα είναι να μαθαίνουμε κιόλας, κάτι για το οποίο διατηρώ τις αμφιβολίες μου. Μήπως, λοιπόν, ο σκοπός μας είναι πάλι να πανηγυρίσουμε; Αν γινόταν μια ολιστική προσπάθεια ανατροφοδότησης, με τη συμμετοχή και νέων ανθρώπων και σημαντικών προσωπικοτήτων και αφορμή την οικονομική κρίση και τα 200 έτη, στην οποία θα αναδεικνύονταν πτυχές όπως «τι πραγματικά μάς συνέβη; Γιατί πτωχεύσαμε; Ποιο ήταν το δίδαγμα όλης αυτής της ιστορίας;», τότε, ναι, θα ήμουν σύμφωνος. Όμως δεν υπάρχει χρόνος και χρήματα για πανηγυρισμούς και φιέστες. Διότι δεν έχουμε αυτή την πολυτέλεια, ειδικά τη δεδομένη χρονική στιγμή. Κι αλήθεια, αναρωτιέμαι: τι γιορτάζουμε; Μήπως είμαστε ελεύθεροι σήμερα, που το ελληνικό χρέος συνεχίζει να παραμένει υπέρογκο, και δεν το γνωρίζω;

— **Έχουν νόημα οι ιδεολογίες σήμερα;** Αρχ@@@! Με όλη τη σημασία της λέξης. Δεν υπάρχει δεξιά ή αριστερά, παρά μόνο το σωστό: να υπηρετείς το δημόσιο συμφέρον και το κοινό καλό.

— **Ποια είναι η γνώμη σας για το προσφυγικό/μεταναστευτικό;** Ζω σε μια χώρα (ΗΠΑ) που «οικοδομήθηκε» από μετανάστες και πρόσφυγες, γι' αυτό και ανήκω στους υποστηρικτές της μετανάστευσης. Κανείς δεν διαφωνεί ότι τα λάθη είναι πολυάριθμα. Βρισκόμαστε σε δύσκολη κατάσταση και ως χώρα δεν μας βοηθά κανείς. Αλλά για ποια Ευρώπη μιλάμε; Ουσιαστικά, η Ευρώπη πρέπει να προστατέψει τα ελληνικά σύνορα γιατί είναι και σύνορα της Ευρώπης. Εδώ είναι που δεν μπορούμε να κρίνουμε αρνητικά καμία ελληνική κυβέρνηση. Ιδεολογικά μόνο μπορούμε να προβούμε σε κρίσεις. Ο δυτικός κόσμος έχει ανάγκη τη μετανάστευση λόγω του μεγέθους της υπογεννητικότητας. Οι μεταναστευτικές ροές προς την Ευρώπη είναι ένα κομβικό πρόβλημα, με τους θεσμούς και τα κράτη-μέλη της να αδυνατούν να αντιμετωπίσουν ως σήμερα επιτυχώς την έλευση τόσων εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων στα εδάφη της. Κι αυτό συμβαίνει επειδή απουσιάζουν το ρυθμιστικό πλαίσιο ένταξης, η στρατηγική και η θέσπιση κοινής νομοθεσίας για το άσυλο.

— **Τι θα συμβουλευάτε έναν νέο;** Εξαρτάται από τους στόχους και τις επιλογές του καθενός. Όταν συναντώ νέους στο εξωτερικό που έχουν φύγει από την Ελλάδα, συνήθως τους λέω το εξής: «Το μυαλό μου χαίρεται, η καρδιά μου λυπάται».

— **Αν γράφατε ένα σύνθημα σε έναν τοίχο, ποιο θα ήταν αυτό;** «Wakanda Forever», από την ταινία *Black Panther*. (Κάνει το χαρακτηριστικό σταύρωμα των χεριών σε σχήμα «X» στο στήθος).

— **Μεγαλώνοντας σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον, τι είναι αυτό που κερδίσατε ως προσωπικότητα;** Ήμουν τυχερός. Αλλά ως άνθρωπος αξιοποίησα στο έπακρο τις ευκαιρίες που μου δόθηκαν, εργάστηκα σκληρά και πέτυχα. Μπορεί να ακούγεται σκληρό, αλλά στη ζωή πρέπει να αρπάζεις τις ευκαιρίες που σου δίνονται. Να προχωράς με πάθος, όρεξη και πείσμα.

— **Ένας άνθρωπος όπως εσείς έχει το δικαίωμα να κάνει ό,τι θέλει στη ζωή του ή από σχετικά μικρή ηλικία διεκδικεί αυτήν τη δυνατότητα;** Όλα είναι θέμα χαρακτήρα. Επειδή έχω τρία παιδιά στις ηλικίες των 16, 13 και 10, επιστρέφω πολλές φορές κατά κάποιον τρόπο στο παρελθόν. Ήμουν ένα συνηθισμένο παιδί, αλλά όταν γυρίζω στις σελίδες της παιδικής ηλικίας συνειδητοποιώ τη βαρύτητα της φιλίας. Το ίδιο σκέφτομαι κι εγώ για τα δικά μου παιδιά και κατά πόσο θα καταφέρουν να συναντήσουν καλούς φίλους. Είναι καθαρά θέμα τύχης να βρεις τη σωστή παρέα. Και ευτύχησα να έχω στη ζωή μου εξαιρετικούς φίλους.

— **Ποια είναι η πιο σκληρή ερώτηση που έχετε δεχτεί από τα παιδιά σας;** «Ποιο είναι το νόημα της ζωής;» Και η απάντηση που τους έδωσα: «Δεν ξέρω».

— **Τι θεωρείτε επαναστατικό σήμερα;** Δύσκολη ερώτηση και πολυεπίπεδη. Ως άτομο πιστεύω ότι σε μια πράξη επανάστασης ενυπάρχουν και θετικά στοιχεία. Οι παράπλευρες απώλειες είναι αναπόφευκτες, αλλά σημασία έχει να κάνεις την ανατροπή με αιτία, με «πιστεύω», ιδανικά και αρχές. Να μην επαναστατείς χωρίς λόγο.

— **Έχω την εντύπωση ότι κυριολεκτικά και μεταφορικά δεν «χωράτε» μέσα σε κουτούμια. Είναι αλήθεια;** (Γελάει) Δεν το κάνω επίτηδες, αλλά πράγματι αισθάνομαι πολύ πιο άνετα. Ο σεβασμός απέναντι στους άλλους δεν επιδεικνύεται με τέτοιες θεσμικές συμπεριφορές αλλά με ποικίλους τρόπους και, κυρίως, με έργα. Επίσης, πώς μπορεί στην εποχή μας να μιλάμε ακόμα για ρατσισμό; Είναι αδιανόητο. Θυμάμαι τα λόγια του Μάρτιν Λούθερ Κινγκ: «Δεν είναι το χρώμα του δέρματός σου, είναι ο χαρακτήρας σου». Επομένως, τι με νοιάζει το χρώμα του δέρματός σου, οι σεξουαλικές σου προτιμήσεις, οι πολιτικές πεποιθήσεις ή η κοινωνική και οικονομική σου κατάσταση; Σημασία έχει ο χαρακτήρας. Συνεργαστήκαμε ως ίδρυμα με τον ΣΥΡΙΖΑ κι αυτό είχε σχολιαστεί ποικιλοτρόπως τότε. Σας πληροφορώ ότι είχαμε την καλύτερη συνεργασία.

— **Φτάσαμε το 2020 να έχουμε την πρώτη γυναίκα Πρόεδρο της Δημοκρατίας και στη δημόσια σφαίρα να κυριαρχούν θέματα όπως οι αμβλώσεις.** Το ζήτημα είναι να μην υπάρχει συντηρητικοποίηση απλώς για τη συντηρητικοποίηση, δηλαδή να γίνεται για τους τύπους. Και ο νοών νοεΐτω.

— **Πώς θα χαρακτηρίζατε την εποχή μας και γιατί;** Τρομερά συμπλεγματική. Ζούμε σε μια περίοδο που όλα είναι αλληλένδετα. Την ίδια στιγμή, απουσιάζουν τα ηθικά πρότυπα, η ηθική και, σε συνδυασμό με τη γιγάντωση της τεχνολογίας, έχει δημιουργηθεί ένα αιωρούμενο παζλ που κανείς δεν γνωρίζει πώς θα το συναρμολογήσει στο έδαφος. Πρέπει να προσπερνάμε τα πρόσωπα και να επικεντρωνόμαστε στην ουσία. Να διερωτόμαστε γιατί ο Τραμπ είναι Πρόεδρος των ΗΠΑ και θα επανεκλεγεί με διαφορά. Τα επόμενα χρόνια ο λαϊκισμός θα αυξηθεί. Και ευελπιστώ ότι, μέσα από το χάος, θα γεννηθεί η ελπίδα.

— **Τα social media δεν έχουν αλλάξει τον τρόπο που σκεφτόμαστε;** Φυσικά. Και μάλιστα, κάποιες φορές, πυροδοτούν την πόλωση και μας οδηγούν στα άκρα. Ταυτόχρονα, το κινητό τηλέφωνο ή ο ηλεκτρονικός υπολογιστής αποτελούν πλέον αναπόσπαστα εργαλεία των καθημερινών μας δραστηριοτήτων. Ωστόσο, δεν μου αρέσει η εικόνα δυο νέων ανθρώπων που, ενώ βρίσκονται μαζί, επικοινωνούν από το κινητό τους τηλέφωνο. Δεν κοιτιούνται καν στα μάτια. Αποξενώνονται.

— **Ποιος είναι ο μεγαλύτερός σας φόβος;** Από τη στιγμή που δεν φοβάμαι τον θάνατο, όλα τα υπόλοιπα είναι υποδεέστερα. Η έννοια του χρόνου δεν με τρομάζει, αλλά με στενοχωρεί που φεύγει και περνά. Γι' αυτό και προσπαθώ, όσο μπορώ, να είμαι παρών σε κάθε φάση της ζωής μου.

— **Υπάρχει κάτι που σας λείπει;** Όχι. Αισθάνομαι πλήρης και δεν το λέω με καμία διάθεση οίησης.

— **Ευτυχία τι θα πει;** Να ζεις.

— **Τι θυμάστε πιο έντονα από τον θείο σας;** Είναι πάρα πολλά αυτά που κρατώ στη μνήμη μου. Αν ξεχωρίζω κάτι, θα ήταν το «ποτέ να μη ζητάς κάτι που δεν μπορείς να κάνεις ο ίδιος». Επιπλέον, «πρώτα απ' όλα να είσαι αυστηρός με τον εαυτό σου, κι ύστερα με τους άλλους».

— **Τι συμβολίζουν όλα τα αξεσουάρ και τα βραχιόλια που φοράτε στα χέρια σας;** Στιγμές της ζωής μου που κουβαλώ απ' όλον τον κόσμο.

— **Τι θεωρείτε σημαντικό στη ζωή;** Υγεία, αγάπη, φιλία και γέλιο... Πολύ γέλιο! Το να γελάς δεν είναι εύκολο, αλλά είναι μεγάλο φάρμακο.